

РЕШЕНИЕ

№ 5

гр. Търговище, 08.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ТЪРГОВИЩЕ, IX СЪСТАВ, в публично заседание на трети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Красимира Ив. Колева

при участието на секретаря Е. ИВ. ДИМИТРОВА
като разгледа докладваното от Красимира Ив. Колева Гражданско дело № 20233530100732 по описа за 2023 година

За да се произнесе взе предвид следното:

Първоначално е предявен отрицателен установителен иск с правно основание чл. 124 ал.1 от ГПК във вр. чл.26 ал.1 предлож.1 /противоречи на закона/и в условие на евентуалност предлож.3-то /накърнява добрите нрави/ и предлож.2-ро /заобикаляне на закона- ЗПК/ от ЗЗД във вр. чл. 10а, ал.2 ал.4 от ЗПК; чл.19 ал.4-5 от ЗПК; чл.21 ал.1 ЗПК, чл.22 ЗПК, а именно, че ищцата не дължи на ответника сумата от 1257.90 лв., представляваща такса за допълнителна услуга „експресно разглеждане на документи за отпускане на паричен заем“, предвидена в чл.1 ал.3 от Договор за паричен заем Standard 14 № 5713189 от 02.07.2021г.

Ищцата - М. Н. С. твърди в исковата си молба, че тя като кредитополучател и ответникът-„ВИВА КРЕДИТ“ ООД, като кредитор, сключили на 02.07.2021г. договор за паричен заем Standard 14 № 5713189 от 02.07.2021. По силата на договора, ответното дружество предоставя в заем сума в размер на 2000 лв. на ищцата като кредитополучател, която се задължава да върне предоставената сума в срок до 27.08.2022 г. на 30 двуседмични вноски, при фиксиран ГЛП от 40,32 % и ГПР 49,37 %. Предвидено е заплащане на такса за допълнителна услуга, а именно „експресно разглеждане на документи за отпускане на паричен заем” в размер на 1 257,90 лв., която е дължима през периода на кредита като се разделя на равни части и се включва във всяка една погасителна вноска от погасителния план, като размерът на общото задължение става 3 774,30 лв., а на общата вноска - 125,81 лв. Съгласно погасителния план, посочен в чл.2, т.4 от Договора, всяка вноска по заема е в размер на 125,81 лв., в която са включени част от дължимите главница, лихва и такса за експресно разглеждане, като падежът им е фиксиран на определените дати.

Доколкото Договор за паричен заем Standard 14 № 5713189 - 02.07.2021 е договор на свободно договаряне, съгласно чл.9 от ЗЗД, то неговото съдържание следва да не противоречи на добрите нрави. Сделки, противоречащи на добрите нрави се считат, тези които водят до значително несъответствие на правата и задълженията на страните, неравноправно се третират икономически слаби участници в оборота, използва се недостиг на материални средства или незнание на едната страна в правоотношението за облагодетелстване на другата. В конкретния случай е налице именно такова несъответствие, доколкото на кредитополучателя е вменено задължение да заплати такса за „експресно разглеждане на документи за отпускане на паричен заем” в размер на 1 257,90 лв.

Клаузата за такса за „експресно разглеждане на документи за отпускане на паричен заем” в ДПЗ е в противоречие с разпоредбите на чл.10а ал.2 във вр. ал.1 ЗПК и чл.10а, ал.4 ЗПК. Предвиденото в чл. 1, ал. 3 от Договора дължимо от заемателя възнаграждение в размер на 1 257,90 лв. за експресно разглеждане на документи за отпускане на паричен заем не представлява такса или комисиона за допълнителни услуги по смисъла на чл. 10а, ал. 1 от ЗПК. Посочената в договора допълнителна услуга: експресно разглеждане на документи за отпускане на паричен заем по естеството е свързана с усвояване и управление на кредита.

Клаузата противоречи на закона и на осн. чл. 26, ал. 1 от ЗЗД е нищожна. В §1, т. 1 от ДР на ЗПК е предвидена възможност за заплащане на разходи по кредита за допълнителни услуги, свързани с кредита, но процесното уговорено възнаграждение не е от тази категория. Допълнителни услуги според чл. 10а, ал. 1 ЗПК са такива услуги, които са свързани с договора за потребителски кредит, но нямат пряко отношение към насрещните престации на страните, например, издаването на различни референции, удостоверения и служебни бележки за отпуснатия кредит, за размера на текущото задължение и др. А дейностите, предвидени в договора, и за които ответникът „ВИВА КРЕДИТ” ООД претендира, че се дължи възнаграждение за допълнителна услуга са във връзка с изпълнение на задълженията на страните по договора и за тях не се дължи заплащане от кредитополучателя на осн. чл. 10а, ал. 2 от ЗПК.

Съгласно чл. 21, ал. 1 от ЗПК, всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне изискванията на този закон, е нищожна. Ищцата не дължи заплащане на за допълнителна услуга - експресно разглеждане на документи, предвидена в чл. 1, ал.3 от Договор за паричен заем Standard 14 № 5713189 от 02.07.2021г.тъй като клаузата, противоречи на добрите нрави и е в разрез с принципа на добросъвестността при договарянето, и води до заобикаляне на закона (Закон за потребителския кредит), поради което същата се явява нищожна - пр. осн. чл.26,ал.1, т. 1 от ЗЗД.

Ищцата моли съдът да постанови решение, с което да признае със сила на присъдено нещо в отношенията между страните, че тя не дължи на ответника – „ВИВА КРЕДИТ“ ООД сумата от 1257.90 лв., представляваща такса за допълнителна услуга „експресно разглеждане на документи за отпускане на паричен заем“, предвидена в чл.1 ал.3 от Договор за паричен заем Standard 14 № 5713189 от 02.07.2021г., както и да и бъдат заплатени разноските по делото.

Редовно призована ищцата не се яви лично в открито заседание и не се яви упълномощения и процесуален представител. Постъпила е писмена молба Вх.рег. № 29/02.01.2024г. преди о.з., в която са изложени допълнително аргументи, с които поддържа предявения иск и моли да бъде уважен, а по отношение на насрещния осъдителен иск – да бъде отхвърлен за сумата над 603 лв., представляваща неизплатена главница по същия договор, като и се заплатят разноските по делото.

Ответникът, редовно уведомен за исковата молба, подаде в едномесечния срок и по реда на чл.131 от ГПК писмен отговор. Същият оспорва иска и моли да бъде отхвърлен като неоснователен.

Възраженията му са следните:

Потребителят е имал възможност свободно и доброволно да реши, дали да се възползва от услугата за експресно разглеждане на заявката, или да изчака 10 дни. От друга страна искането за ползване на посочената услуга създава за заемотателя допълнително задължение за бърза реакция и съответно за ангажирането на допълнителни ресурси. Таксата за експресно разглеждане представлява цената на предоставяната от кредитора услуга - а именно по експресно разглеждане на документите - и поради това той е свободен да определи какъв да е нейният размер.

Нарушение на добрите нрави би имало при заблуждение относно цената на определена стока и други съществени условия на договора, но когато една цена е ясно посочена, когато една услуга не е задължителна за ползване и потребителят сам при свободно формирана воля решава дали иска да я ползва, или не при посочената цена, тогава противоречие с „добрите нрави“ няма.

Експресното разглеждане на документи представлява една услуга, предхождаща одобряването на отпускане на кредит и усвояването му, която услуга няма задължителен характер. Лицето, което кандидатства за кредит, по своя преценка избира дали да ползва тази услуга. Въпреки осъществяването на услугата по експресно разглеждане на документите, договор за паричен заем може да не бъде подписан и съответно заемното правоотношение по предоставяне на потребителски кредит да не възникне по желание на която и да е от страните.

Видно от чл.2 т. 5 от договора е посочени фиксирания годишен лихвен процент, а в т. 8 на същия член е посочено ГПР в размер на 49,37 %, а в т. 7 - общия размер на всички плащания по договора /главница, възнаградителна лихва и такса експресно разглеждане/. Тъй като таксата експресно е допълнително избрана услуга преди сключване на договора за заем, ясно от договора, че единствения компонент, който определя ГПР е възнаградителната лихва, посочени са в т. 8 и допусканията при които това ГПР се изчислява. Недвусмислено и ясно е, че ГПР се формира от възнаградителната лихва, уговорена като фиксиран лихвен процент в договора. Процесният договор за кредит е съобразен и с императивната норма на чл. 11, т. 10 ЗПК.

Редовно призован ответникът в открито заседание няма процесуален представител.

Постъпила е писмена молба Вх.ерг.№ 11052/20.12.2023г., видно от която поддържа писмения отговор и моли да бъде отхвърлен предявения от ищцата иск, а насрещният иск да бъде изцяло уважен. Прави възражение за прекомерност по чл.78 ал.5 от ГПК на претендираното адвокатско възнаграждение от ищцовата страна.

По предявения **насрещен осъдителен иск** за сумите, както следва: **1540.55 лева - главница** по Договора за паричен заем Standard 14 № 5713189 от 02.07.2021г., за периода от 20.11.2021 год. - 27.08.2022 год.; **267.86 лева - начислена и незаплатена договорна лихва** по Договор за паричен заем Standard 14 № 5713189 от 02.07.2021г., за периода от 20.11.2021 год. - 27.08.2022 год., **160 лева - законна лихва** върху главницата по договора за периода от 27.08.2022 г. - датата на изтичане на срока на договора - 31.07.2023 год. датата на изпращане на настоящата искова молба;

Ищецът твърди в насрещната си искова молба, че на 03.07.2021 г. М. Н. С. и Дружество „Вива кредит“ ООД (вече АД) са сключили Договор за паричен заем „Standart 14“ № 5713189. По силата на Договора М. Н. С. е усвоила заемна сума в размер на 2000 лв. и е следвало да заплати всички задължения по договора на 30 равни двуседмични вноски, всяка в размер на 125.81 лв., в която сума са включени част от дължимите главница, лихва и такса за експресно разглеждане, начислена във връзка с изявеното от заемателя желание да ползва допълнителна, доброволна услуга по експресно разглеждане на заявката за отпускане на кредит. Както изрично е посочено в чл. 1, ал. 1, т. 2 от Договора преди сключването му на ищеца е представен Стандартен европейски формуляр (СЕФ), описващ всички условия по договора съгласно изискванията за Закона за потребителския кредит (ЗПК).

Заемната сума е отпусната при фиксиран лихвен процент от 40,32 % , ГПР 49,37 лв. и общ размер на плащанията - 3774.30 лв., от която сума 2000 лв. е главница, 1257.90 лв. такса експресно разглеждане и 516.40 лв. - договорна лихва.

На основание чл. 1 ал. 2 и след направения доброволен избор от страна на заемателката да се ползва от допълнителна услуга по експресно разглеждане на заявка за отпускане на кредит е начислена такса за тази услуга в размер на 1257.90 лв., която е разпредЕ. за плащане на равни части с всяка вноска

На основание чл. 4 от договора и поради непредоставяне на допълнително обезпечение по договора на заемателя е начислена неустойка в общ размер на 838.80 лв., която е разпредЕ. на равни части по всяка вноска като след това разпределение размерът на вноската възлиза на 153.77 лв.

Съгласно чл. 8, ал. 2 от договора При забава на плащане на задълженията на Заемателя по договора, той дължи законната лихва върху дължимата сума за всеки ден забава. Към настоящия момент заемателят дължи законна лихва върху главницата по договора в размер на 160 лв. за периода от 27.08.2022 г. - датата на изтичане на срока на договора - 31.07.2023 год. датата на изпращане на настоящата искова молба.

Към настоящият момент договорът е изтекъл, а е заемополучателката не е погасила задълженията си по договора.

Ответницата е извършила плащания на обща сума в размер на 1397 лв., с които са погасени, както следва: 1. 459.40 лв. - главница по договора за паричен заем за периода от 17.07.2021 до 06.11.2021 год.; 2. 248.54 лв. - договорна лихва по договора за периода от 17.07.2021 до 06.11.2021 год.; 3. 251.64 лв. - неустойка, разпредЕ. към вноските за периода от 17.07.2021 до 06.11.2021 год.; 4. 377.37 лв. - такса за услугата експресно разглеждане на документи, разпредЕ. към вноска за периода от 17.07.2021 до 06.11.2021 год.; 5. 60 лв. - разходи за събиране на просрочени задължения;

Към настоящия момент задължението ѝ по процесния договор възлиза на обща сума в размер на 3426.10 лева, от които Главница 1540.55 лв., договорна лихва - 267.86 лв. за периода 20.11.2021 год. - 27.08.2022 год., неустойка - 587.16 лв. за периода 20.11.2021 год. - 27.08.2022 год. , такса експресно разглеждане на документи - 880.53 лв. за периода 20.11.2021 год. - 27.08.2022 год., 150 лв. - разходи за събиране на просрочени задължения

Ищецът моли ответницата да бъде осъдена да му заплати сумата в размер на общо 1968.41 лева, от която: 1540.55 лева - главница по Договора за паричен заем Standard 14 № 5713189 от 02.07.2021г. , за периода от 20.11.2021 год. - 27.08.2022 год.,; 267.86 лева - начислена и незаплатена договорна лихва по Договор за паричен заем Standard 14 № 5713189 от 02.07.2021г. ,за периода от 20.11.2021 год. - 27.08.2022 год., 160 лева - законна лихва върху главницата по договора за периода от 27.08.2022 г. - датата на изтичане на срока на договора - 31.07.2023 год. датата на изпращане на настоящата искова молба. Моли да му бъдат присъдени разноските по делото.

Ответницата, редовно уведомена, е подала писмен отговор по насрещния иск, съгласно който моли иска да бъде отхвърлен като неоснователен. Направените до момента плащания по същия договор са погасили изцяло изтеглената главница и начислена законна лихва.

Признава обстоятелството, че между нея и „Вива Кредит“ АД, ЕИК 207343548, като универсален правопреемник на „Вива кредит“ ООД, е сключен Договор за паричен заем Standard 14 № 5713189-02.07.2021г.

Възраженията и са следните:

Сключеният между М. Н. С. и „Вива Кредит“ АД, ЕИК 207343548, като универсален правопреемник на „Вива кредит“ ООД, Договор за паричен заем Standard 14 №5713189 - 02.07.2021 г. противоречи на добрите нрави, не отговаря на разпоредбите на Закон за потребителския кредит и не е съобразен с Директива 93/13/ЕИО и Директива 2008/48. Сделки, противоречащи на добрите нрави се считат, тези които водят до значително несъответствие на правата и задълженията на страните, неравноправно се третират икономически слаби участници в оборота, използва се недостиг на материални средства или незнание на едната страна в правоотношението за облагодетелстване на другата.

В конкретния случай е налице именно такова несъответствие, доколкото на М. С. е вменено задължение да заплати такса за експресно разглеждане на заявката за паричен заем в размер на 1257,90 лв. (съгласно чл. 1, ал. 3 от Договора) и неустойка в размер на 838,80 лв.

(съгласно чл.4, ал. 2 от Договора).

Посочените в договора допълнителни услуги: експресно разглеждане на документи за отпускане на паричен заем по естеството си са свързани с усвояване и управление на кредита, а според императивната разпоредба на чл. 10а, ал. 2 ЗПК, кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. Клаузата противоречи на закона и на осн. чл. 26, ал. 1 от ЗЗД е нищожна. В §1, т. 1 от ДР на ЗПК е предвидена възможност за заплащане на разходи по кредита за допълнителни услуги, свързани с кредита, но процесното уговорено възнаграждение не е от тази категория. Допълнителни услуги според чл. 10а, ал. 1 ЗПК са такива услуги, които са свързани с договора за потребителски кредит, но нямат пряко отношение към насрещните престации на страните, например, издаването на различни референции, удостоверения и служебни бележки за отпуснатия кредит, за размера на текущото задължение и др. Дейностите, предвидени в договора и за които ответника „ВИВА КРЕДИТ“ АД претендира, че се дължи възнаграждение за допълнителни услуги са във връзка с изпълнение на задълженията на страните по договора и за тях не се дължи заплащане от кредитополучателя на осн. чл. 10а, ал. 2 от ЗПК.

Клаузата за неустойка, съдържаща се в чл.4, ал. 1 от Договора, се намира в пряко противоречие с преследваната от закона цел и съответното задължение на потребителя. Съгласно чл. 16 от ЗПК оценката на платежоспособността се извършва преди разрешаване отпускането на кредита, като едва след предоставяне на исканите обезпечения се сключва договора за кредит. Чрез цитираната клауза на длъжника се вменява задължение да осигури гаранция, която да обезпечи кредита, след като той вече е отпуснат. В чл.4 от договора формално е уговорена неустойка за неизпълнение за задължение, като считаме, че фактически се дължи неустойка, а договорна лихва, представляваща допълнителна печалба на кредитора. Това е така, доколкото за да не възникне вземането за неустойка, договорът предвижда редица условия, които са кумулативно дадени, следва да бъдат изпълнени в много кратък срок /3 дни/, поради което е обективно трудно да бъдат покрити от заемателя. В чл.4 е дадена и алтернативна опция за обезпечение, но тя също е трудно постижима. Касае се за снабдяване с Б. гаранция, в размер за цялото задължение, валидна 30 дни след падежа за плащане по договора, като срокът за снабдяване с такава гаранция е отново 3 дни. Според практиката на банките по проучване на лицата, кандидатстващи за такова обезпечение, фактически е невъзможно за длъжника да придобие такава гаранция и то в предвидения срок. В случая предвидената „неустойка“ всъщност представлява вземане на заемотателя, което се плаща заедно с вноските за главница и лихва, и което представлява допълнителна печалба за него, освен лихвата, поради което тя противоречи на добрите нрави, тъй като цели неоснователно да обогати заемотателя.

Договор за паричен заем Standard 14 №5713189 - 02.07.2021г., не отговаря на изискванията на чл. 11, ал. 1 и ал. 2 от ЗПК, където изчерпателно са изброени задължителните реквизити на договора, като съобразно чл. 22 от ЗПК, когато не са спазени изискванията по чл. 10. ал. 1, чл. 11. ал. 1, т. 7-12 и 20 и ал. 2 и чл. 12. ал. 1, т. 7-9 от ЗПК,

договорът за потребителски кредит е недействителен. Считаме, че в настоящия случай има нарушение в посечения процент ГПР, който не съответства на действително приложения, доколкото в него не са включени предвидените суми за такса за експресно разглеждане на заявката за паричен заем и за неустойка. ГПР е величина, чийто алгоритъм е императивно заложен в ЗПК и приемането на методика, налагаща изчисляване на разходите по кредита по начин, различен от законовия, е недопустимо.

Налице е разминаване между посочения в Договора ГПР и действителния размер на ГПР, доколкото в него не са включени начислените и включени в погасителните вноски суми за експресно разглеждане на документи за отпускане на паричен заем по чл. 1, ал. 3 от Договора и за неустойка по чл.4, ал. 2 от Договора, което представлява една от хипотези на нарушение по чл. 22 ЗПК, във вр. чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, водеща до недействителност на договора. Когато не е спазено изискването на чл. 11. ал. 1. т. 10 от ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен, на осн. чл. 22. ал. 1 от ЗПК. при което и на основание чл. 23 от ЗПК потребителят следва да върне само чистата стойност на кредита, като не дължи лихва и други разходи по кредита.

Съдът, след преценка на събраните по делото доказателства, прие за установено следното от фактическа страна:

От представения по настоящото дело писмен договор, „Вива Кредит“ ООД-София, наричан - заемодател, от една страна и от друга страна – ищцата – М. Н. С., наричана за краткост – заемател, са сключили на 03.07.2021г. Договор за паричен заем Standart 14 № 5713189-02.07.2021г.

Съгласно чл.1 от цитирания договор заемателят заявява, че преди подписване на настоящия договор е избрал доброволно да се ползва от допълнителна услуга по експресно разглеждане на документи за одобрение на паричен заем, като за извършената допълнителна услуга по експресно разглеждане на заявката, заемателят дължи такса за експресно разглеждане на документи за отпускане на паричен заем в размер на 1257.90лева.

Съгласно чл.2 ал.1 от условията на визириания договор, параметрите на кредита са: размер на кредита: 2000 лева; размер на погасителна вноски: 125.81 лв., в която са включени част от дължимите главница, лихва и такса за експресно разглеждане; срок на заема: 60 седмици; брой вноски: 30; датите на плащане погасителните вноски-изчерпателно посочени в т.4, като крайният падеж е 27.08.2022г. ; фиксиран годишен лихвен процент: 40.32 %; ГПР на заема: 49.37 %; общ размер на всички плащания с вкл.такса за експресно разглеждане 3774.30 лв., представляващ сбор от общия размер на заемната сума и общите разходи по кредита при взети предвид допускания в т.8.; вид на предоставения заем-потребителски заем. В т.8 е записано, че при изчисления на ГПР са взети предвид следните допускания: договорът ще е валиден за посочения в него срок, всяка страна ще изпълнява точно и в срок задълженията си, съответно няма да бъдат начислявани разходи за събиране, лихви за забава, неустойки за неизпълнение на някое от задълженията по договора. Но никъде не е регламентирано какво точно включва ГПР, какви са общите разходи-настоящи или бъдещи, изразени като годишен процент от общия размер на

предоставения кредит. Преписването на част от текста на чл.19 ал.1 от ЗПК не дава изобщо никаква представа на кредитополучателя какви са общите разходи /настоящи или бъдещи/ и какво включва ГПР освен лихвата $/49.37\% - 40.32\% = 9.05\% /$

Няма спор, че цялата сума по заема е усвоена – в брой и с подписването на договора, заемателят удостоверява, че е получил заемната сума, като договорът има силата на разписка за предадена, съответно получена сума.

В чл.4 от условията по процесния договор е уредено задължение за заемателя да предостави на заемотателя в 3-дневен срок от усвояване на сумата едно от следните обезпечения на задълженията му по този договор, а именно: 1.Поръчител, който отговаря едновременно на всичките тези кумулативно изискуеми условия: физическо лице, което да представи на Заемотателя бележка от работодателя си, издадена не по-рано от 3 дни от деня на представяне и да отговаря на следните изисквания: да е навършило 21 годишна възраст; да работи по безсрочен трудов договор; да има минимален стаж при настоящия си работодател 6 месеца и минимален осигурителен доход в размер на 1000 лв.; през последните 5 (пет) години да няма кредитна история в Централен кредитен регистър към БНБ или да има кредитна история със статус „период на просрочие от 0 до 30 дни“; да не е поръчител по друг договор за паричен заем и да няма сключен договор за паричен заем в качеството си на заемател. ИЛИ 2. Б. гаранция, която е издадена след усвояване на паричния заем, в размер на цялото задължение на Заемателя по договора, валидна 30 дни след падежа за плащане по договора. В случай, че заемателят не изпълни задължението си за предоставяне на обезпечение е предвидена санкция, а именно: Заемателят дължи неустойка в размер на 838.80 лв., която се разсрочва и се заплаща на равни части към всяка от погасителните вноски, като в този случай дължимата вноска е в размер на 153.77 лева, а общото задължение по договора става в размер на 4613.10.

Така при кредит от 2000 лв. и обща сума за плащане /главница+лихва+ такса за експресно разглеждане / в размер на 3774.30 лв. и неустойка с фиксиран размер 838.80 лв. общо дължимата сума за плащане става 4613.10 лв. т.е. над 2,3 пъти заетата сума.

В чл.8 от договора е регламентирано, че при забава на плащане на задълженията на Заемателя по договор за предоставяне на паричен заем Заемателят дължи законната лихва върху дължимата сума за всеки ден забава. При забава за изпълнение на просрочени задължения по договора с повече от 90 (деветдесет) дни, Заемотателят може да обяви за предсрочно изискуемо цялото задължение.

Но освен законната лихва за забава, по силата на чл.8 ал.4 от договора при допусната първа забава от Заемателя в заплащането на коя да е погасителна вноска (включително, ако забави заплащането на цялото вземане в случай на настъпила предсрочна изискуемост) с повече от 50 календарни дни, заемателят е задължен да предостави на Заемотателя съгласие за директен дебит, както и в Б.та сметка по дебитното съгласие да има разполагаеми парични средства, с които заемотателят да удовлетвори вземането си! И в случай че Заемателят не предостави дебитно съгласие и/или в Б.та му сметка няма достатъчно

парични средства, от които Заемодателят да се удовлетвори, на 61-ия ден забава в заплащането на погасителна вноска, Заемателят дължи 30 лева неустойка за неизпълнение на договорно задължение.

В чл.8 ал.5 от договора е уговорена и друга неустойка. В случай, че Заемателят допусне първа забава в плащането на коя да е погасителна вноска с повече от 110 (сто и десет) календарни дни, същият се задължава в срок до изтичане на 120-дневния период на забавата да предостави на Заемодателя удостоверения за наличието или липсата на задължения по чл. 87, ал. 6 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, издадени от Национална агенция за приходите и от общината по постоянния адрес на Заемателя! От посочените документи следва да е видно, че Заемателят няма задължения към държавата. И в случай, че Заемателят не предостави изисканите съгласно тази алинея документи или ги предостави, но от тях е видно, че Заемателят има задължения към държавата, то той дължи на Заемодателя неустойка в размер на 50 лв. - за неизпълнение на договорно задължение.

По същия начин в чл.8 ал.6 от договора е уговорена още една неустойка. В случай, че Заемателят допусне първа забава в плащането на коя да е погасителна вноска с повече от 170 (сто и седемдесет) календарни дни, същият се задължава в срок до изтичане на 179-дневния период на забавата да предостави на Заемодателя справка за образувани изпълнителни дела срещу Заемателя! В случай, че Заемателят не предостави изисканият съгласно тази алинея документ или го предостави, но от него е видно, че срещу него има заведени изпълнителни дела, то той дължи на Заемодателя неустойка в размер на 50 лв. - за неизпълнение на договорно задължение -за неизпълнение на договорно задължение.

В чл.14 от договора е уговорено, че в случай, че заемателят не посочи поредността на погасяване на задълженията му заемодателя, когато извършеното плащане е недостатъчно за погасяване на текущото задължения, то погасяването на задълженията да се извършва в следния ред: разноски, които се начислени, в случай на забава на плащането; лихва за забава; неустойки за неизпълнение на договорно задължение; договорна лихва; главница.

От писменото заключение по съдебна счетоводна експертиза, потвърдено от вещото лице Е. В. в открито заседание, се установи следното по поставените от двете страни въпроси:

1. От приложена по делото справка за начисления, плащания и погасявания се установи, че има извършени плащания по кредита в общ размер на 1397.00лв, като със сумата са погасени: главница- 459.45лв.; договорна лихва - 248.54лв.; неустойки - 251.64лв.; такси експресно разглеждане - 377.37лв. и разходи за събиране на просрочени вземания - 60.00лв.. ;

2. Размерът на дължимата и не заплатена главница е 1540.55лв.;

3. Законната лихва върху дължима главница от 1540.55лв. за периода от 27.08.2022г. /датата на изтичане на срока на договора/ до 31 07.2023г. /датата на изпращане на настоящата искова молба/ е в размер на 160.20лв.;

4. Приложеният процент на ГПР съответства на посочения в Договор за паричен заем

Standard 14 №5713189/02.07.2021г. - 49.37% , като в него са включени обаче само главница и лихва.;

5. Сумата за неустойка и такса за допълнителна услуга „експресно разглеждане на документи“ не е включена при изчисляване на ГПР към момента на подписване на договора за паричен заем. Неговият размер реално би бил – ГПР - 113.8248% , ако се включат, и неустойката, и възнаграждението по допълнителна услуга „експресно разглеждане на документи за отпускане на паричен заем“.

Предвид установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи:

Ищцата и ответникът са обвързани в облигационни отношения, възникнали по силата на договор за паричен заем Standard 14 № 5713189/02.07.2021г.

Съдът намира, че процесният договор за кредит попада под уредбата на ЗПК. В разпоредбите на чл. 10, ал. 1 и чл. 11, ал. 1-2 от ЗПК са изчерпателно изброени задължителните реквизити на договора, като съобразно чл. 20 от ЗПК, когато не са спазени изискванията по чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7-12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7-9 от ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен.

Процесният договор е сключен в писмена форма; посочен е общ размер на кредита, съгласно чл. 11, ал. 1, т. 7 от ЗПК; лихвеният процент по кредита съгласно чл. 11, ал. 1, т. 9 от ЗПК определен на годишна основа съгласно § 1, т. 4 от ДР към ЗПК – фиксиран; условията за издължаване на кредита – включително погасителен план, съдържащ информация за размер, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, съгласно чл.11 ал.1 т.11; информацията по чл.11 ал.1 т.12 ; наличието или липсата на право на отказ на потребителя от договора и срока, в който това право може да бъде упражнено, съгласно чл.11 ал.1 т.20.

Съгласно чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК, договорът за потребителски кредит трябва да съдържа годишният процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин.

Според § 1, т. 1 от ДР на ЗПК, "общ разход по кредита за потребителя" са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия, а в т. 2 от същата разпоредба е указано, че "обща сума, дължима от потребителя" е сборът от общия размер на кредита и общите разходи по кредита за потребителя.

Видно от съдържанието на процесния договор за кредит, в него не е ясно формулирана действителната "обща сума, дължима от потребителя". Така в чл.2 ал.1 т.7 от договора фигурира "общ размер на всички плащания", като сбор от общия размер на заеманата сума и общите разходи по кредита, но не е ясно как е изчислена тази общата сума за плащане и какво включва тя освен общ размер на кредита; какви са точно и как са отчетени общите разходи по кредита за потребителя, какво включва ГПР от 49.37 % освен годишния лихвен процент от 40.32 %. Липсва посочване на общите положения, които се отчитат и взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на ГПР по определения в Приложение № 1 начин, каквото е изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК. Целта на цитираната разпоредба е на потребителя да се предостави пълна, точна и максимално ясна информация за разходите, които следва да стори във връзка с кредита, за да може да направи информиран и икономически обоснован избор дали да го сключи. Такова е и изискването на чл. 10, параграф 1, б. "ж" от ДИРЕКТИВА 2008/48/ЕО7: „...посочват се всички допускания, използвани за изчисляването на този процент“. В случая в договора липсва посочената по-горе конкретизация относно начина, по който е формиран посочения ГПР, което води и до неяснота относно включените в него компоненти, а това от своя страна е нарушение на основното изискване за сключване на договора по ясен и разбираем начин - чл. 10, ал. 1 ЗПК.

Посочения ГПР 49.37 % като абсолютна стойност формално отговаря на императивната норма на чл.19 ал.4 от ЗПК. Обстоятелството, че разходите за такса за експресно разглеждане и неустойката за непредоставено обезпечение не са включени в обявления от кредитора ГПР, съставлява самостоятелно нарушение на закона. С оглед на изложеното съдът приема, че посочения ГПР в договора единствено като процентна стойност и с посочване на общата сума за плащане, дължима от потребителя и очевидно без да е включена и стойността на таксата за експресно разглеждане и неустойката за непредоставено обезпечение, е нарушено императивното изискване по чл.11 ал.1 т.10 от ГПК, обстоятелство, обуславящо недействителност на целия договор, на осн. чл. 22 ЗПК вр. чл.11 ал.1 т.10 ЗПК.

Съгласно императивната разпоредба на чл.19 ал.4 от ЗПК, ГПР не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левова и валута, определ. с ПМС. Но както се установи от заключението на ССЕ, фактически действителният, реалният ГПР, е 113.8248% , включвайки, и неустойката /както се установи от текста на договора предвидени са дори няколко неустойки-за непредставяне на обезпечение и за неизпълнение на други договорни задължения/ , и възнаграждението по допълнителна услуга „експресно разглеждане на документи за отпускане на паричен заем“. Разпоредбата на чл. 19, ал. 5 от ЗПК е категорична, че клаузи в договор, надвишаващи определения по ал. 4, се считат за нищожни.

По отношение на допълнителна услуга – „експресно разглеждане на документи за одобрение на паричен заем“ и дължима за нея „такса за експресно разглеждане на документи“, съдът счита, че по съществото си не представлява реално предоставена

допълнителна възможност или преференциално условие, от което кредитополучателят да може да се възползва и което да носи допълнителни ползи за него, за да бъде обосновано изискването за възнаграждение. Отделно от това основно задължение на кредитора по договора за кредит е да предостави договорената парична сума, т. е. разглеждането на документи и изплащането на кредита е дейност по усвояване и управление на кредита, а не допълнителна услуга, за която да се дължи допълнително възнаграждение. Услугата, описана в договора за паричен заем, има характер на действие, свързано с усвояването на кредита, за което разпоредбата на чл. 10а, ал. 2 ЗПК забранява заплащането на такси. Предвид гореизложеното, клаузата за заплащане на такса за експресно разглеждане на документите противоречи на чл. 10а, ал. 1 и ал. 2 ЗПК, поради което е нищожна съгласно чл. 21, ал. 1 ЗПК. Целта на таксите и комисионните по смисъла на разпоредбата на чл. 10а, ал. 1 ЗПК, е да се покрият административните разходи на кредитора при предоставяне на допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит, но различни от основната услуга по предоставяне на кредит, а отделно от това следва да се посочи, че кредиторът не може да изисква заплащане на такси за действия, свързани с усвояване и управление на кредита, тъй като те са част от дейността му по предоставяне на кредита – чл. 10а, ал. 2 ЗПК. Съгласно чл. 21, ал. 1 от ЗПК, всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне изискванията на закона е нищожна. Отделно от това никъде в договора няма ясно и точно формулиране за „експресно разглеждане“ т.е. в какъв срок, за да е то „експресно“, което да го отличава от напр. нормалното разглеждане на документи.

По отношение на неустойката за неизпълнение на задължение за предоставяне на обезпечение: Изводите са в същия смисъл, че след като не е включил тази неустойка в ГПР и общата сума, дължима от потребителя, кредиторът е заобиколил изискванията на закона за точно посочване на финансовата тежест на кредита за длъжника, поради което клаузите от договора, касаещи ГПР и общата сума за плащане са в противоречие с разпоредбите на чл. чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК.

Установи се от ССЕ, че от извършените плащания по кредита са погасявани неустойки.

Задължението за заплащане на неустойка се обуславя от непредставяне от заемателя на обезпечение в 3-дневен срок от усвояването на сумата. Съдът намира, че въведените в договора изисквания за вида обезпечение и срока за представянето му създават значителни затруднения при изпълнението му до степен, то изцяло да се възпрепятства. Непредоставянето на обезпечение не води до претърпяването на вреди за кредитора, който би следвало да прецени възможностите на заемотателя да предостави обезпечение и риска по предоставянето на заем към датата на сключването на договора с оглед на индивидуалното договаряне на договорните условия. Начинът, по който е уговорена неустоечната клауза и почти неизпълнимите изисквания за поръчител и за Б. гаранция, създават единствено предпоставки за начисляването на тази неустойка, което като резултат е несъвместимо с добрите нрави и насочва към извод, че неустойката излиза извън присъщите

й по закон функции, тъй като още към момента на уговарянето й създава предпоставки за неоснователно обогатяване на заемотателя за сметка на заемателя. Съгласно чл. 143 ал.1 и ал.2 т.5 ЗЗП, неравноправна клауза в договор, сключен с потребител, е всяка уговорка в негова вреда, която не отговаря на изискванията за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя, като задължава потребителя при неизпълнение на неговите задължения да заплати необосновано високо обезщетение или неустойка. Законът в нормата на чл. 146, ал. 1 ЗЗП, обявява неравноправните клаузи за нищожни, освен ако са уговорени индивидуално, а не са такива дефинираните в чл. 146, ал. 2 ЗЗП – клаузи, изготвени предварително, при които потребителят не е имал възможност да влияе върху съдържанието им. В настоящия случай в чл. 1 от договора е обективизирано изявление, че заемателят е запознат предварително от заемотателя с всички условия по договора и му е предоставен Стандартен европейски формуляр с индивидуалните условия на бъдещия договор за паричен заем. Последното обаче, не е от естество да установи индивидуално уговаряне на тази клауза по договора, възможността за равноправно обсъждане на варианти за предоставяне на обезпечение и последиците от неизпълнение на това задължение, позволяващи на кредитора да увеличи възнаградението си в размер на почти 1/3 от стойността на заемната сума. Не е ясно как е формиран този фиксиран размер за неустойка. Макар и да е уговорена като санкционна доколкото се дължи при неизпълнение на договорно задължение, същата е предвидена да се кумулира към погасителните вноски, по който начин се отклонява от обезпечителната и обезщетителната си функция и води до скрито оскъпяване на кредита. Включена по този начин в погасителните вноски, неустойката по същество е добавък към възнаградителната лихва и в този смисъл би представлявала сигурна печалба за заемотателя. Както разходите на кредитора, така и печалбата му би следвало да се включат в годишния процент на разходите. Съдът намира, че с клаузата се цели заобикаляне на установения в чл. 19, ал. 4 ЗПК горен праг на годишния процент на разходите, който не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва. Налага се извода, че клаузата за неустойка противоречи на добрите нрави като илюстрира директно уговорка във вреда на потребителя, която не отговаря на изискването за добросъвестност и има за цел заобикаляне изискванията на ЗПК, което я прави нищожна и на основание чл. 21, ал. 1 ЗПК и като такава непораждаща права и задължения за страните по заемното правоотношение.

Предвид изводите на съда по-горе и с оглед разпоредбата на чл. 23 от ЗПК, установяваща, че когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита, следва да се приеме, че ответницата по насрещния иск дължи само и единствено неизплатената част от главницата. Не дължи договорна /възнаградителна/ лихва; такса за експресно разглеждане на документи; законна лихва за забава.

Съобразявайки изложеното, съдът счита предявеният отрицателен установителен иск за доказан, поради което и на осн. чл.124 ал.1 ГПК във вр. чл.22 във вр. чл.21 ЗПК и чл.26 ал.1 ЗЗД следва да бъде уважен, като признае за установено в отношенията между

страните, че ищцата не дължи на ответника – „ВИВА КРЕДИТ“ ООД сумата от 1257.90 лв., представляваща такса за допълнителна услуга „експресно разглеждане на документи за отпускане на паричен заем“, предвидена в чл.1 ал.3 от Договор за паричен заем Standard 14 № 5713189 от 02.07.2021г.

Предявеният насрещен осъдителен иск следва да бъде уважен за сумата в размер от 603 лв., представляваща неизплатена част от главницата, доколкото при усвоен кредит в размер на 2000 лв. ответницата е изплатила сума в размер на общо 1397 лв., както се доказва от заключението по ССЕ. Насрещният иск в останалата част за размера над 603 лв. до пълния претендиран размер от 1540.55 лв. – за главница, както и за 267.86 лв. – за начислена и незаплатена договорна лихва и за 160 лв. – законна лихва върху главницата за посочения период, следва да се отхвърли като неоснователен.

По разноските: Ищцата по първоначално предявения отрицателен установителен иск е била освободена от внасяне на държавна такса в размер на 50.32 лв. на осн. чл.83 ал.2 ГПК с определение № 864/22.06.2023г. Направените разноски за адвокатско възнаграждение са в размер на 410 лв. по основния-отрицателен установителен иск и 450 лв. – по насрещния иск, като възнаграждението е уговорено, видно от представения договор за правна помощ от 09.10.2023г. , на осн. чл.38 ал.1 т.2 от Закона за адвокатурата и доверителят не заплаща на адвоката адвокатското възнаграждение. Представен е и списък на разноските по чл.80 ГПК.

С оглед изхода на спора по главния-отрицателен установителен иск, ответникът следва да заплати на пълномощника на ищцата претендираното адвокатско възнаграждение в пълен размер от 410 лв., който е по-нисък дори от минималния размер, определен по реда на чл.7 ал.2 т.2 от НМРАВ, а именно 425.79 лв. Също така ответникът следва да заплати и по сметка на РС-Търговище държавната такса в размер на 50.32 лв. за предявяване на иска, на осн. чл. 78 ал.6 от ГПК.

Ответникът като ищец по насрещния осъдителен иск е внесъл държавна такса в размер на 161.62 лв.; депозит за ССЕ в размер на 220 лв.; заплатено адвокатско възнаграждение по насрещния иск в размер на 1000 лв., за което е представен като писмено доказателство договор за правна защита и съдействие от 19.12.2023г., освен списък на разноските по чл.80 ГПК. Общо разноските на ищеца по насрещния иск са в размер на 1968.41 лв. С оглед уважената част от насрещния иск /603 лв./, основателно направените разноски на ищеца са в размер на 423.24 лв., а с оглед отхвърлената част от насрещния иск /1365.41 лв./ основателните разноски за адвокатско възнаграждение на пълномощника на ответницата са 312.15 лв., поради което ответницата по насрещния иск следва да заплати на ищеца по насрещния иск сумата от 110.09 лв.-разноски по компенсация.

Въз основа на изложените мотиви, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по отношение на „ВИВА КРЕДИТ“ АД, ЕИК 207343548, със седалище и адрес на управление гр. София – п.к. 1324, район „Люлин“, бул. „Джавахарлал Неру“ № 28, ет.2, офис 73 Г, представлявано от изпълнителен директор – С.П.П., като универсален правопреемник на „ВИВА КРЕДИТ“ ООД, ЕИК201995287, чрез пълномощник адв. А. Г. Н. от МАК, че М. Н. С., ЕГН *****, с адрес ***, съдебен адрес: ***** чрез пълномощник - адв. П. Й. Н. от АК-Варна, **НЕ ДЪЛЖИ** на „ВИВА КРЕДИТ“ АД, ЕИК 207343548, със седалище и адрес на управление гр. София – п.к. 1324, район „Люлин“, бул. „Джавахарлал Неру“ № 28, ет.2, офис 73 Г, представлявано от изпълнителен директор – С.П.П., като универсален правопреемник на „ВИВА КРЕДИТ“ ООД, ЕИК201995287, сумата от **1257.90 лв.**, представляваща **такса за допълнителна услуга „експресно разглеждане на документи за отпускане на паричен заем“**, предвидена в чл.1 ал.3 от Договор за паричен заем Standard 14 № 5713189 от 02.07.2021г., на осн. чл.124 ал.1 ГПК във вр. чл.22 във вр. чл.21 ЗПК и чл.26 ал.1 ЗЗД.

ОСЪЖДА М. Н. С., ЕГН *****, с адрес *****, съдебен адрес: ***** чрез пълномощник - адв. П. Й. Н. от АК-Варна **ДА ЗАПЛАТИ** на „ВИВА КРЕДИТ“ АД, ЕИК 207343548, със седалище и адрес на управление гр. София – п.к. 1324, район „Люлин“, бул. „Джавахарлал Неру“ № 28, ет.2, офис 73 Г, представлявано от изпълнителен директор – С.П.П., като универсален правопреемник на „ВИВА КРЕДИТ“ ООД, ЕИК201995287, чрез пълномощник адв. А. Г. Н. от МАК, сумата в размер на **603 лв.**, представляваща **неизплатена част от главницата** по Договор за паричен заем Standard 14 № 5713189 от 02.07.2021г., на осн. чл. 23 във вр. чл.22 ЗПК, **КАТО**

ОТХВЪРЛЯ насрещния иск в останалата част за размера над **603 лв. до пълния претендиран размер от 1540.55 лева - главница** по Договора за паричен заем Standard 14 № 5713189 от 02.07.2021г., за периода от 20.11.2021 год. - 27.08.2022 год.,; за сумата от **267.86 лева - начислена и незаплатена договорна лихва** по Договор за паричен заем Standard 14 № 5713189 от 02.07.2021г., за периода от 20.11.2021 год. - 27.08.2022 год., за сумата от **160 лева - законна лихва** върху главницата по договора за периода от 27.08.2022 г. - датата на изтичане на срока на договора - 31.07.2023 год. датата на изпращане на настоящата искова молба, като **НЕОСНОВАТЕЛЕН**.

ОСЪЖДА „ВИВА КРЕДИТ“ АД, ЕИК 207343548, със седалище и адрес на управление гр. София – п.к. 1324, район „Люлин“, бул. „Джавахарлал Неру“ № 28, ет.2, офис 73 Г, представлявано от изпълнителен директор – С.П.П., чрез пълномощник адв. А. Г. Н. от МАК **ДА ЗАПЛАТИ** на адв. П. Й. Н. от АК-Варна, съдебен адрес: ***** адвокатско възнаграждение в размер на 410 лв. – по предявения и уважен отрицателен установителен иск, на осн. чл.38 ал.2 от ЗА във вр. чл.38 ал.1 т.2 от ЗА и вр. чл.78 ал.5 ГПК.

ОСЪЖДА М. Н. С., ЕГН *****, с адрес *****, съдебен адрес: ***** чрез пълномощник - адв. П. Й. Н. от АК-Варна **ДА ЗАПЛАТИ** на „ВИВА КРЕДИТ“ АД, ЕИК 207343548, със седалище и адрес на управление гр. София – п.к. 1324, район „Люлин“, бул. „Джавахарлал Неру“ № 28, ет.2, офис 73 Г, представлявано от изпълнителен директор – С.П.П., чрез пълномощник адв. А. Г. Н. от МАК, сумата в размер на 110.09 лв.-разноски

по компенсация, по насрещния иск, на осн. чл.78 ал.3 от ГПК.

ОСЪЖДА „ВИВА КРЕДИТ“ АД, ЕИК 207343548, със седалище и адрес на управление гр. София – п.к. 1324, район „Люлин“, бул. „Джавахарлал Неру“ № 28, ет.2, офис 73 Г, представлявано от изпълнителен директор – С.П.П., чрез пълномощник адв. А. Г. Н. от МАК ДА ЗАПЛАТИ по сметка на Районен съд – Търговище сумата в размер на 50.32 лв. , представляваща държавна такса по първоначално предявения отрицателен установителен иск, на осн. чл. 78 ал.6 от ГПК.

РЕШЕНИЕТО подлежи на въззивно обжалване в двуседмичен срок от връчването му на страните пред Окръжен съд – Търговище.

Съдия при Районен съд – Търговище: _____